

ԱՐԴ ՖԱՌԱ ԵԲ Մ ՊՈՐՄՈՒԹԱԿԱ ԵՇԵ ԿԱՌՈՒ
ԱՅԻ ԵՎ ԽԱՂՈՍԱԿԱ ԵՎ ԽԱՂՈՍԱԿԱ ՀԱՅՈ ՄԱՑՐԱԳՈՅՆ
ԴՐԱԿԱ ԿԱՄԱԳԱԿԱ ԵՎ ԽԱՂՈՍԱԿԱ ՀԱՅՈ ՄԱՑՐԱԳՈՅՆ
ԱԿԱ ՄԱՅԻ ԵՎ ԵՎ ԵՎ ՄԱՅԻ ՄԱՅԻ ԵՎ ԵՎ ԵՎ ԵՎ

Ճնորհազարդ Կաթողիկոսի ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ Տ. ԳԱՐԵԳԻՆԻ Արքազան
եղբօր ՄԵՐՈՒՄ հարազատի, Ամենապատի Պատրիարքին ԵՐՈՒՍԱԼԵՄԻ Տ.
ԿԻԼԻԿԻ Արքեպիսկոպոսի և Տեղապահի Պատրիարքութեան Կ. ՊՈԼՍՈՅ Տ.
ԳԼՈՐԳՈՅ Արքեպիսկոպոսի, Գերապատի Առաջնորդաց, Արքեպիսկոպոսաց,
Եպիսկոպոսաց, Վարդապետաց, Քահանայից, Սարկաւագաց և ամենայն պաշ-
տոնէց Եկեղեցւոյ և հաւատացեալ համայն ժողովրդեան ՄԵՐՈՒՄ հարազա-
րդ ՄԱՅԻ ԱԹ-ՈՒՈՅ Ս. ԷջՄԻԱԾՆԻ ողջոյն հայրական և Օրնութիւն ՀԱՅՐԱ-
ՊԵՏԱԿԱՆ,

Այսու անդրանիկ կոնդակաւ ՄԵՐՈՎ յայտ առնեմք ամենայն ժողովրդեան ՀԱՅԱՍՏԱՆՆԵԱՅՅՅՅ եկեղեցին ի ԽՈՐՀՐԴԱԾԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ և ի ԽՈՐՀՐԴԱԾԻՆ ՄԻԱԽԹԵԱՆ, որպէս և հաւատացելոց, որ պիտեալք են ի ՊԱՐՄԿԱՍՏԱՆ, ի ՀՆԴԻԿԱՄ, յիրԱՔ, ի ՍԻՒՐԻԱ և ԼիթԱՆԱՆ, ի ՊԱՐԵՍՑԻՆ և յԵՒԻՊԱՌՈՅ, ի ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ, ի ՅՈՒՆԱՅԻՆ, ի ՄԱՐԱՆԻԱՆ, ի ՄԻԱՅԵԱՆ և ՆԱՀԱՆԳԱ և ի ԿԱՆԱՅԱ, ի ՀԱՐԱԿԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԻՆ, յԱՐԳԵՆՑԻՆ և ի ԲՐԱՋԻԿԻ և յԱՅլ տեղիս, եթէ ի 22-Ն Յունիսի^շ ընդ նախազահութեամբ Ենորհադարդ Կաթողիկոսին ՏԱՆՆ Կիլիկիոյ^թ կատարեցաւ ընտրութիւն ՄԵՐ յԱԹՈՒԻ Ա. ՀՈՒՍԱԿԱՐՄՐՀԻ միաբան հաւանութեամբ համօրէն 111 պատգամաւորաց, որք ժողովրդեալք էին ի Ս. ՀԶՄԻԱՆՑԻՆ, ի մերմէ աշխարհէս և յայոց Պատութեանց ընտրութիւն նորոյ Կաթողիկոսի: Իսկ յետ երկուոց աւուրց՝ ի 24-Ն նոյն ամսոյ ընկալաք զօծութիւն ՀԱՅՐԱՎԵՏԱԿՈՆ ի ձեռն Կաթողիկոսին Կիլիկիոյ և հազից եպիսկոպոսաց ըստ ծիսի և աւանդութեան ՀԱՅԱՍՏԱՆՆԵԱՅՅՅՅ եկեղեցին:

Զայտ եկեղեցական-ԱԶԳԱԾԻՆ ԺՈՂՈՎ համարիմք արտաքոյ իմն կարգի ի պատմութեան մերում. զի զայտ առաջինն յընտրութիւն և յօծումն կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց եկեալ էին Ենորհազարդ Կաթողիկոսն ՏԱՆՆ Կիլիկիոյ հանդերձ եկեղեցական և աշխարհիկ պատգամաւորօք. իւրովիք, որպէս և Ամենապատիւ Պատրիարքն Հայոց ԵՐՈՒՍԱԼԵՄԻ և Տեղապահն Պատրիարքութեան Հայոց Կ. ՊՈԼՍՈՅ, որով առաւել ևս հաստատեցաւ միաբանականութիւն եկեղեցւոյն Հայոց:

Արտաքոյ կարգի են ապաքէն և ներկայութիւն նախազահին Խորհրդոյ համայն Դաւանութեանց Խ. ՄԻԱԽԹԵԱՆ, որ յատկապէս եկեալ էր ի ՄՈԱԿՎԱ մայրաքաղաքէ, սոյնաէս և ներկայութիւն նախազահին Խորհրդոյ ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ՆԱՅՅՅՅ եկեղեցիոյ: Ընդ որ գոյնանամք յայժ և պատիւ մեծ համարիմք ՀԱՅՐԱՎԵՏԱԿԱՆ ԱԹՈՒՐՈՅԹՆ ՀԱՅՈՅ:

Ի ժողովի աստ քննեցան բազումք ինդիրք, որք հային ի վերակազմութիւն ՄԵՃԻ Տանս, ըստ տնտեսականին և ըստ վարչականին. հաստատեցաւ և նոր Սահմանադրութիւն ի տելի Պոլոտէնիսայի ըստ ոգւոյ պատմական աւանդութեանց եկեղեցւոյ մերոյ և ըստ արդի հանգամանաց: Զպատճէնս արձանագրութեանց ժողովյոյ և զՄահմանադրութեան ունիմք առաքել առ ամենայն Առաջնորդս և առ եկեղեցական Վաղչութիւնս ՀԱՅԱՍՏԱՆՆԵԱՅՅՅ եկեղեցիոյ ի գետութիւն և յառժամանակեայ կիրառութիւն:

Քանզի ի փոխադրութեանէ Ս. ԱԹՈՒՐՈՅԹՆ ի ՍՍՈՅ յէՀՄԻԱՆՑԻՆ անցեալ էին աւելի քան զ500 ամ, ուստի ժողովն բարւոք համարեցաւ զայս մեծ և պատմական իրողութիւն յաւերժացուցանել յորելինական հանդիսիւ. զայսանէ տալով զիսել հաւատացելոց մերոց՝ ունիմք արձակել զառանձինն կոնդակ և հրանազս այսր որոշման:

Յերկրորդում նստի ընթերցաք ՄԵՐ զՃեղեկագիր ընդարձակ յաղազս նիւթական և բարոյական հանգամանաց Մ. ԱԹՈՒՐՈՅԹՆ տալով և զտեղեկութիւնս վասն նորոգ կարգադրութեանց Խորհրդային Կեդրոնական Կառավարութեան ընդ ստորագրութեամբ բարեացակամ նախազահի ի. Վ. ԱՍԱԼԻՆԻ[՛] համաձայն զբաւոր ինդրանաց ՄԵՐՈՅ, դնին ընդ տեսչութեամբ ԱԹՈՒՐՈՅԹՆ բոլոր շնութիւնք, որ ի մէջ պարսպաց և արտաքոյ նոցին. այն իսկ են շնութիւնն ոոր Վեհարանի, ծեմարանի, Տպարանի և Միաբանութեան և այլք: Ընկալեալ

Է ՄԵՐ իրաւունս բանալոյ տպարան՝ առ ի հրատարակել զպաշտոնական ամսաթերթն ու ԶՄԻՊԸՆԻՆ, զոր և տեսանէք իսկ, և զայլ եկեղեցական մատեանս պաշտման՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ. բանալ՝ ձեմարան նոգնո՞՝ առ ի պատրաստել պաշտօնեայս եկեղեցւոյ։ Արդէն իսկ ունիմք քանի մի վարդապետ ի նախկին սահնուց ձեմարանի և Ներսիսեան Դպրանոցի, յորոց զոմանս ձեռնադրեցք յեպիսկոպոսութիւն վասն առաջնորդութեան Թեմորէից Խ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ։

Յայտնեմք զուրախութիւն ՄԵՐ և զգոնունակութիւն հոգեսր եղածը ՄԵՐՈՒՄ Տ. ԳԱՐԵԳԻՆԻ՝ ՇՆՈՐԻՆԳԱՎԱՐՔ Կաթողիկոսի ՀԱՅԱՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ, որ ըստ եկեղեցական և աշխարհական պատգամաւորօք իւրովք նպաստաւոր եղի յոյժ միասնականութեան ՀԱՅԱՍՏԱՆՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ և բարձր տրամադրութեան ժողովականաց, և առնասպարակ յաջող վերջաւորութեան ժողովոյս ըստ ամենայն մասանց։ Զնոյն յայտնեմք և Ամենապատիւ Պատրիարքին ԵՐՈՒՍԱԼԵՄԻ Տ. ԿԻՎՐՈՒ և ՏԵՂԱՊԱԿԻՆ Պատրիարքութեան Կ. ՊՈԼՍՈՅ Տ. ԳԵՂԻՐԴԱՅ Արքեպիսկոպոսի ԱՐՄԼԱՆՆԵԱՅՆ։

Օրհնելով զհամայն ժողովուրդ ՄԵՐ, զամենայն եպիսկոպոսունս, զքահանայս և զպաշտօնեայս եկեղեցւոյ, պատուէր ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ տամք և յորդոր հայրական, զօրացուցանել զեղբայրական սէր առ միմեանս, առ եկեղեցին և առ ՄԵՐՈՒ ԱԹՈՒՌ նորա, առ պատմական Հայրենիս և ԽՈՐՀԻՄՈՒՅԻՆ ԿԱՐԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ նորա, զի սէր է աղբիւր ամենայն նիւթական, բարոյական և մտաւոր յառաջդիմութեանց և բարգաւաճմանցի։ Սիրեցէք զմայրենի լեզուն մեր, զզրականութիւն և զպատմութիւն նախնեաց, որ շաղկապք են միութեան և լրութեան ազգիս, մանաւանդ զրուեալ հօտին ՄԵՐՈՅ ի Սփիռուս։ Յատուկ պատուէր տամք վերջնոցս, զօրացուցանել և կարգաւորել զդպրոցս, տալով զհայեցի դաստիարակութիւն մանկուոյն, զարթուցանելով ի նոսս սէր առ մայրենի եկեղեցին, որով կարեմք պահել զամբողջութիւն և զմիամունութիւն Ազգիս։ Մի խզեսցին մտաւոր և հոգեսր շաղկապք առ պատմական Հայրենիս, որ ծաղկեալ ծաղկի յամենայն մարզս ըստ ամենայն մասանց ընդդիովանեաւէլի։ ԻՉԽՈՅՆՈՒԹԵԱՅՆ։

Օրհնեմք զպագային մեր՝ Մամուլ և յորդորեմք՝ Հայրաբարձր զուն գործել զարթուցանել զզիտակցութիւն և գուէր յայս միտս եղայրամկան յարաբերութեան և կինաց։

Պատուէր տամք նաև պանդխտեալ հայոցի, որ ի սփիռուս՝ լինել հաւատարիմ Պետութեանց յորոց զտեալ նոցա ասպնջականութիւն եղայրական։

Աստանօր յիշել կամիմք և զպառակտեալ վիճակ եկեղեցւոյս մերոյ ի ՄԻԱՅԵԱԾ ՆԱՀԱՆԴԻՄ, որ ցաւ է ՄԵՐ և համայն ողջամիտ հայոց։ Պատուէր տամք, որոց անկ է, լուծանել զամենայն անջատ կազմակերպութիւնս, որը չեն հաստատեալ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵԿԵՂԵՑ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՅՑ. պարտ է նոցա ըստ հոգեսրին և ըստ վարչականին ենթակայ լինել Առաջնորդին՝ ՏԵՐԱՆ ՏԻՐԱՆ նորապսակ Եպիսկոպոսին։ իսկ քահանայից խոսանալ հնագանիութիւն կատարեալ, որպէս վիճակաւոր Առաջնորդին իւրեանց, վերահաստատելով զմիութիւն պառակտեալ հօտին։

Զկարգաւորութիւն զործոյս յանձնեմք ի կատար ածել Տ. ՏԻՐԱՆ Եպիսկոպոսին՝ հոգեսր զաւակի ՄԵՐՈՒՄ, ըստ մտաց կոնդակիս։

Յուշ առնեմք ժողովրդականաց ՄԵՐՈՅ, թէ որպիսի շարեաց աղբերք են այդպիսի երկպառակութիւնք ընդ յարկաւ եկեղեցւոյ, յորոց պարտ է զգուշանալ առ ի շնութիւն և ի պահպանութիւն Մայր եկեղեցւոյ։

թայց ունիմք յայտնել և զուրախութիւն մեծ, եթէ յաղթական վախճան ահաւոր համաշխարհային պատերազմին ըստ առաւելեալ չափու և կարողութեան մասնակից եղեւ և ազգ մեր համայն՝ առաքելով զորդիս իւր ընդդէմ նախայարձակ թշնամոյն, բազում հայազգի զօրավարք և զունդք կազմեալք ի հայոց, որպէս և առանձինն զինւորականք ի զանազան մասունս զօրաց, ժառանգեցին զանուն քաջութեան և զինւորութեան, բարձրացուցանելով զանուն Ազգիս ի հերոսական կարմիր Բանակին և ի համայն Խ. ՄիԱԽԹԵԱՆՆ. Խոկ մասցեալ քաղաքացիք Խ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ բերին զան և զախատանս օքնական լինելով յաղթութեանն նիւթական և բարյոյական օժանակութեամբ:

Յաւելումք աստանօր, թէ առ այս զործ նուիրական ի պաշտպանութիւն Հայրենեաց ոչ միայն քաղաքացիք Խ. ՄիԱԽԹԵԱՆՆ ցուցին զբողուանուէր սէր և զիամակրութիւն, այլ և հաստուածք և զաղութք յարտասահմանեան Պետութիւնս ըստ յորդորանաց ՄԵՐՈՅՑ ցուցին զնոյն սէր և զիամակրութիւն, առաքելով զրամական նուէրս ի կազմութիւն Տանկաց ԱԱՍԱԽՆՑԻ ԴԱԽԹԻ և այլ օժանդակութիւնս ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻՒՆ:

Յայտնելով զորհուակութիւն ՄԵՐ զայամ զործոյ հայրենասիրութեանց ցանկամք և հաւատամք, զի և յայսմենեաէ զնոյն փոյթ և եռանդն ցուցցեն ի շինաքրառութեան մերոց Հայրենեաց բանիւ և զործով:

Պատգամաւորք՝ եկեալք ի հեռաւոր վայրաց՝ տեսին աչօք իւրեանց զսքանչելի բարզաւածումն նորաբողբոջ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՆ տեսին զինթական շնարարութիւնն մայրաքաղաքին. զենդարձակ ծառազարդ պողոտայս և զարտարապետական զեղեցիկ և հայակապ շնութիւնն վասն պետական հաստատութեանց և բնակութեանց քաղաքացեաց, տեսին զթէատրոնն վառաւոր, զծուն Խորդիք, զիամալսարանական թաղամասն, զբագմատեսակ հիւանդանոցն, զկարգաւորեալ և զնոյն Թանգարանն՝ պատմական, զեղարուեստական, զհանրային զրադարան, զմին ի մեծագունից ի Խ. ԽԵԽԱՆԱԽԹԵԱՆՆ, զգեռազրատունն կարգաւորեալ և ճոխ, զպարծանս Ազգին, զհիմնարկութիւնն զիտութեանց և արուեստից, զԱկադեմիան զիտութեանց, զրազմամիւր Համալսարանն, զկոմիտէն պահպանութեան հնութեանց, զերաժշտանոցն և զդպրոց նկարչութեանց և այլն. զբարգաւածումն երկրացործութեան և այլեզգործութեան, զործարանական և արդիւնաբերական հաստատութեանց. տեսին զնորահաստատած աղջեալ զաղութաւանն նորաքարիի, Մալաթիայի, Նուպարաշէնի և այլն. զայս ամենայն պարտական եմք հովանաւորութեան Խ. ՄիԱԽԹԵԱՆՆ, յանդամոց որոյ մին է և Խ. ՀԱՅԱՍՏԱՆՆ:

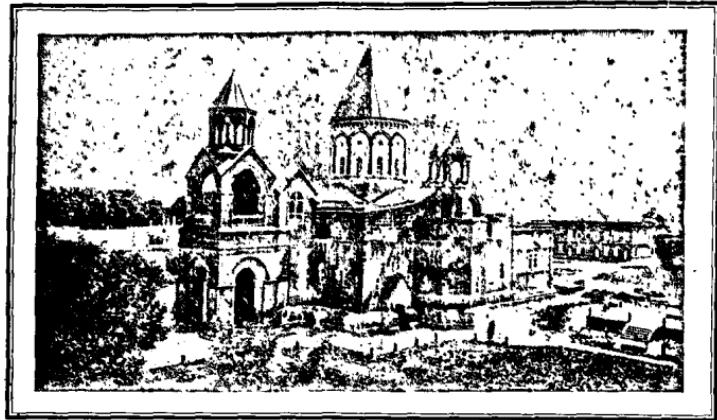
Մաղթեմք զի առաւել զօրացի Խ. իշխանութիւնն ոչ միայն յօպուտ ազգաց Միլութեան, այլ և վասն խաղաղութեան, ազատութեան և բարօրութեան հանուր մարդկութեան:

Ի վերջ բանիս վերստին օրհնելով զիամայն ժողովուրդն Հայոց աղօթս մատուցանեմք առ ԲԱՐՁՐԵԱՆՆ վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի և հաստատութեան սրբոյ եկեղեցւոյ, զի ի խաղաղութեան ննանի բարօրութիւն ազգաց, ի խաղաղութեան զօրանան կօրոն և եկեղեցի:

Ծնորհք Տեառն մերոյ ՅԻՍՈՒԽՍԻ ՔԲԻՍՏՈՍԻ Եղիշի ընդ ձեզ և ընդ ամենսեսան. ամէն:

ԿԱԹԱՀԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅԹՆ ՀԱՅՈՑ

ԳԵՂՐԴԳ Զ.

ԳԵՂՐԳՎԵԴԱՅԻ ԾԱՌԱՅՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՊՂՈՐՄՈՒԹԵԱՄԲՆ Ա.ՍՏՈՒԾՈՅ ԵՒ ԿԱ.Մ.Մ. Ա.Հ.Գ.Ի. ԵՊԻԿՈՎՈՎԱ.ՊԵՏ ԵՒ ԿԱ.ԹՈՂԻԿՈՍ Ա.ՄԵՆԱՅ ՀԱ.ՅՈՅ ԾԱ.ՅՐԱԿՈՅՑ ՊԱ.ՏՐԻԱՐԻՔ ՀԱ.Մ.ԶԳ.ԱԿՈՆ ՆԱ.ԽԱՄԵԽԱՐ Ա.ԹՈՈՈԹ Ա.ՅՐԱՐԱՏԵԱՆ Ա.ՌԱ.ՔԵԼ.ԱԿՈՆ ՄԱ.ՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄՐԲՈՅ ԷջՄԱԾՆԻ

համայն հօգեւոր դասուն եւ ամենայն ժողովրդեամ նուիրէ ողջոյն հայրական եւ Օրինուրին ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ:

ՄԵՐ այս անգրածիկ ՕՐԻՆՈՒՐԵԱՆ Կոնդակով յայտնում ենք ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ եւ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ, ինչպէս եւ ՍՓիհինքի համայն ՀԱՅ Ժողովրդին՝ թէ 1945 բարի Յունիսի 22-ին, Ա. ԷջՄԱՍԻՆԻ ՀՈՒՍԱՀՈՐՉԱՀԱՂԻՆ Մայր Տաճարում, ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՆ Ենորհազարդ Տ. ԳԱՄԲԴԻՆ Ա. Կարողիկոսի նախագահութեամբ զումարուած ԱԶԳԱՅԻՆ-ԵԿԵՂԵՑԻԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ ընտեղ ՄԵԶ Ս. ԼՈՂՄԱԴՐՈՒՅԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱԹՈ-ՌԻ ԳԱՀԱԿԱԸ՝ Ժողովին ենեկայ եղող 111 պատզամատութերի միաձանց հաւատուրեամբ: Նոյն ամսի 24-ին ընդունեցինք ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ Օնում՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՆ ծեփ եւ աւանդուրեան համաձանց, ինենց եպիսկոպոսների եւ հանդիսադիր ՏԱՆՆ ԿԻԼԻ-ԿԻՈՆ Ենորհազարդ Տ. ԳԱՄԲԴԻՆ Կարողիկոսի ձեռովով:

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՆ հնաւանդ սովորութեան եւ կանոնների թելադրութեամբ, նախանձ Օնում, ծունք գրի Խման սեղանի առաջ եւ ուխտեցի ցանի հաւատարիմ մեալ ՀԱՅ ԵԿԵ-ՂԵՑԻՈՆ, անխախ պահպանել ենուս կանոնները, դաւանանեն ու աւանդուրիւնները՝ եւ անձնուրիւնների ձառայիլ ՀԱՅ Ժողովրդին եւ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՒ:

Ամենայն Հայոց ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ կոչումս, Ա.ԶԳԱՅԻՆ-ԵԿԵՂԵՑԻԿԱՆ Ժողովի կատարեալ վատանուրիւնը եւ հաւատացեալ հօսիս ոսկեվառ ակնկալուրիւնները խորապէս յուզում են սիրս եւ նեռում հոգին՝ զգացնելով ԻՆՉ պատականութեանս ու պատախանաւութեանս ձանուրիւնները:

Խորու եմ զգում յիշերվ ծանր պահանջանուրիւնները եւ բազմապիսի հոգսեր, որ Ամենայն Հայոց ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ուսերին է բարձած, եւ խորհում եմ՝ պիտի կարողանա՞մ արդեօք ծերութեան հսկակում, խղճ մօս կատարել պարօքա. պիտի յաջողութէ արդեօք ԻՆՉ Ենենապէս ու արտանայակ հիմնովին վերանորդիլ հայ հնագարեան բանկարծէք կորողը՝ Ս. ԷջՄԱՍԻՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՅԱՐԸ:

Պիտի կարողանա՞մ արդեօք նորաբաց հոգեւոր ՃԵՄԱՐԱՆԸ իր բարձրութեան հասցնել՝ մատակարարելով հայ եկեղեցուն արժանաւոր հովիւներ:

Պիտի կարողանամ արգեօս, որպէս անկ է, կազմուիերաբել ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ, ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒՀԻԹԵԱՆ եւ մասնաւել ՍՓիհիթի՛ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԵՐԸ, որ հայ ժողովուրց հոգեպէս միսիքարուած լինի, տնիսսա յսն ծանր պայմանների դիմանան եւ՝ օտաւ աշխահինուում, կուլուրապէս բարձր ժողովուրիների մեջ ապրելով չըստու ու շահեանսայ: Պիտի կարողանամ արգեօս եկեղեցական միասնականուրեան հետ գօրացնել ու պահպանել նաև համազգային միուրինը, որոնք գօրեղ գրաւականներ են մեր ազգի համեասի աղեղուն, գօրանալուն եւ զարգանալուն:

Պիտի տեսնեմ արգեօս օտարուրեան մէջ ցոյք ու ցրի ընկած ՀԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ համախրմբուած իր հայրենին երկրում՝ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԵԽԱՆՍԻԹԵԱՆ ներքոյ, որ աչք խուղալ զցուեն, հոգուս ու մասմին հանցիս տամ եւ հայ ժողովրդի ոգորչիսը լսեմ:

Այս խոհերի մեջ՝ յիշում եմ Գերբեանի պատեզում, ներքին հոգեկան մատառում ների եւ ծանր ապրումների ենրակայ, ազօրոյ ՓԲԿՀՌ խօսերը՝ «Հոգիս յօսա է, բայց մարմինս տկար»: առկայն ՆԱ ԱՍՏՈՒԹՈՅ օխուրեան առարինած, ՆՈՐԱ հոգով կազդուրուած, յաղրահառում է Ի՞ մարմին բուլուրին եւ սիրով տանում Ի՞ խաչը: Այս, այդ հոգին է, հաւատոյ հոգին, գէպի ազգն ու եկեղեցին տուածս սիրոյ հոգին եւ կոչմանս ու պարտիս գիտակցուրեան հոգին, որ պիտի կազզուրէ նաև ԻՄ բոյ ուժերը, զօրացնէ ԻՆՉ ու պարզերես անկ ՏԻՐՈՇ, ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ եւ ՀԱՅՐԵՆԻԹԻՒՆ հանդեպ:

ԻՄ մարմին բուլուրեան յարքանակող ՓԲԿՀՌ է, որ այժմ կանգնած է աշխիս առաջ ենարդուած եւ ձայնում է՝ ՓԲԿՀՌ լուծք բաղցը է եւ ՆՈՐԱ բնոր թերեւ: ՆԱ կը որ թեխդրում է աղաւինել ՏԻՐԶԵՐՔ ԱՐԱՐՑԻ օջնուրեան, որ մօրինում է մարդկանց բախսը, որ աջաղուում է բարու եւ հօմուրի յարքանակիս: ՆԱ է, որ թեխդրում է նաև ապահնել նայ միասնական եկեղեցուն եւ ժողովրդին, յուսալ տառ խանակալու ողեւորուրեան եւ նամերածին զործունեուրեան, վասահի նորա ողեւորի խօսերին եւ խոսուումներին, որոնց կամեով տառնենել եմ այս պատախանատու պատօնիք: Եւ վերցապի յաւադրում է ԻՆՉ այս զիտակցուրինը թէ մենակ չիմ, այլ ունիմ լնակից վասահի ԱՐԱՐՑԻ կիցներ եւ վասահի պակիցներ՝ ի դէմս ՄՐԲԱՋԱՆ ԱԲԱՋՆ ՈՐԴՆԵՐԻ եւ բարեւորի ԱՅՀԱՆԱՅԾՈՒԹԵԱՆ, որոնք կոչուած են նոյն զարակարին ծառայիլու եւ նոյն պատախանառուրեան ենրակայ եւ կատարեալ վատահուրիւն են ներենչում իրենց համերածին գործունեուրեամբ, որ հաւաս եւ յոյ է առի ՄԵԶ ՄԵՐ պակաս խուռ ձեռնարկների յաջողուրեամբ:

Եղբայրական սիրոյ ողջոյն ՔԵԶ՝ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ Կարողիկասիդ, ՏԻՐԱՒԱՆԴ. ողջոյն միաբանական ՈՒԽՏԻՇ եւ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ Օրենուրիւն սիրեցեալ հօսիդ: Հոգիս երեւում է տեսնելոյ ՀԱՅ եկեղեցական ԱՐԱՐՈՒՆԵՐԻ համերաշի դիրքը եւ սիրոյ տաղկապը ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ հետ, որ ՄԵՐ օրով ահեուօս առաւել եւս պիտի զօրանայ, որով ազգի կողմից ուսերիս բարձած բաղցը, բայց ծանր լուծք է ապահով կարող կամաց հանդիպած:

Ցաւ է ԻՆՉ, որ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ Կարողիկասական ԱԹՈՌԸ գրկուած է իր պատմական տեղերից, որ այնքան հարուստ է նայ ժողովրդի կուլուռարկան եւ պատմական յունաձաններով, որոնց հետ անեակտելիութեն կապուած է Կիլիկիոյ նայ ժողովուրիդը: Ասկայն միսիքարական է, որ այդ տարագիր եւ աստանդական ԱԹՈՌԸ տասօր դառնուում է կայուն եւ հատատուն: Առաւել եւս ուրախ եմ, որ այդ ԱԹՈՌԸ բազմել է ՄԵՐ հոգեկից հարազան եւ եղբայրը ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ նուրազարք ԳԱՄԵԴԻՆ-Ա. Կարողիկասիդ, ՄԵԶ նոյն միասին ու վատահարակուում Ա. ԷՇՄԻԱԾՆԻ Հոգեւոր ծեմանանում: Եղանակայիւսակ ԳԵԱՐԳ Դ. ի եւ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԻԿԻ ազգասիրական նայենասիրական եւ կրօնասիրական զշացմունեներով ներենչուած, նոյն զզայուն եւ ներու հոգու արտայայտուրիւնները տեսած ու վայիշած, ՄԵԶ հետ անեուօս պիտի պայմարէ եկեղեցական եւ ազգային միամանառուրեան եւ նամերածին զործունեուրեան զարակարենը կեանեֆի մեջ իրացնելու եւ նոյն իրաւական բնոյր տալու համար, որոնց սկիզբը դրուցաւ ԱԶԳԱՅԻՆ-ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ ժՈՂՈՎԻՄ:

Հոգով ուրախ եմ նաև, որ ՄԻՒՐԻՈՑ գաղրական, տարիւսակամ ու տանջուած նայ

ժողովրդի բեկորները յուսադրելը, մսիքարելը, զատփարակեցն ու նոցա հոգեսկու օրաց ցընելը՝ ՔԵԶ և վիճակուած: Մաղրում եմ ՏԻՐՈՉԸ, որ արեւատրիւն պարզելէ ՔԵԶ եւ մարմնով ու նողով զօրացնէ, ո՞ւ իբրև եւկրոյ ՄՈՎԱԾ, ՍԻՒՐԻՌՈՑ հայ ժողովուրդը ԱԼԵՏԵԱԾ եւկի առաջնորդն, որակոյի իբրև ազգ ամբողջանաել, հոգեւոր, պազալին եւ պետական կերպա ստեղծելի ի մսիքարուրիւն համախ ԱԶԴԻ եւ ՀԱՐԵՒՈՐ դասի:

Տիրաւանդ ողջոյնս նաեւ ԶԵԶ Ամենապատի Տ. ԿԻՒԲԵԶ Պատրիարք Հայոց ԵՌՈՒ ՍՍԴՀՄԻ եւ ՀԱՅՐԱԿԱՆ Օրհնուրիւն Միաբանական ՈՒԽԾԻՇ: Ս. ԵՐՈՒՄՍԱՂԵՄԻ Պատ րիաբական ԱԹՈՈՒԾ իւ սրբազն վայերով, ուր ծնուել է աշխարհի ՓՐԿԻՉԸ, ու եղի է ՆՈՐԱ մկրտուրեան սրբազն աւազանը, ուր հնչել է ՓՐԿՈՉԻ աւետարանը, ուր լոււել է ՆՈՐԱ կենցանի ու կենարա հարազը՝ ՀԱՅ ԱԶԴԻ պարձանն է, ՀԱՅ եԿԵՂԵՑՈՒՈՒ եւ նորա հօտի ՄՐԲՈՒԹԻՒՆ ՄՐԲՈՅԸ: Դեպի այդ եւուրական վայերեր դարձած է նաեւ համայն ժիխուննեայ աօխարի աչքը:

ՀԱՅ եԿԵՂԵՑՈՒՈՒ եւ ժիխուննեայ աօխարի այդ եւուրական Մրբուրիւնների պահպանուրեան ու պայծառուրեան համար է, որ ՈՒԽԾԻ Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆՆ Միաբանական ՈՒԽԾԻՇ նես՝ որ ու զիւեր տեսնամ էք: Աստուածային խնամքն ու նովանին եմ նայում ԶԵՐ եւ ՈՒԽԾԻ վերայ, որպէսզի սրբուրեամբ զօրանաք, ժիխուննեական շերմեռանջուրեամբ անին եւ կենցանի օրինակ հանդիսանամք բոլոր այցելու ուխտառենքին, որպէսզի նույա պահպանուրեակ լիւն Ս-ՖԵՂԵՐՆ ու Միաբանական կամատով զօրացած ու վերանուած՝ դասեան իրենց վայերեր: Մաղրում եմ ԲԱՄՉՐԵԱՆՆ, որ Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆՆ վանին իւ ժառանցաւուց զգոցով ժիխուննեական կրօնի հարողուրեան սերմեան եւ լուսառ զան հանդիսանա ՀԱՅ ժողովրդի համար եւ սեր կապ պահպանն Ս. ԷՌՄԻԱՆՆին եւ ՄԱՅԻ ՀԱՅՐԵՆԻՇի հետ, ինչպէս ցար:

Տիրաւանդ ողջոյնս նաեւ ԶԵԶ Ամենապատի Տ. ԳԵՂՈՐԳ Արքեպիսկոպոսն, Ցեղապահ Կ. ՊՈԼՍԻ Պատրիաբական ԱԹՈՈՒՐ, Հոգեւոր ԴԱՍԻՇ եւ Նկեղեցական ՎԱՄՉՈՒԹԵԱՆՆ եւ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ Օրհնուրիւն հօտիք: Յառ է ՄԵԶ Նկեղեցուդ փառաւոր անցեափի եւ հօտիք բարգաւան ու բարեկեցիկ վիճակի փոխարեն՝ տեսնել այօս փոքրացած հօտ նոցեպի եւ նիւրապէս անմիխրա վիճակի մէջ: Առաւել եւս ցաւ է, որ փոքրաթի հօտիք մէջ զոյուրիւն ու ենին իրեւամերժ տրամադրուրիւններ, որի հետեւանով պառակուած է ՄԵՐ սիրեկի հօտը: Միւրայ, եւրազամուրեան եւ համբերաւուրեան ովին է ԶԵՐ բռնելիք ու դիմ հանդէա ժողովրդին: իսկ հօտիք ՄԵՐ ՀԵՅՐԱԿԱՆ յորդուն է ղեկավարուել ոսկեզիր ԵՂԵՇԻ կենամի իմաստուրեան բովից առած խօսերեով՝ «Զալուրիւն է մայր բարեաց, անցուուրիւն ծնող չարեաց»: Պեսա Ամենայն Հայոց Հայրապետուրեան Ներկայացուցիչ՝ ԶԵԶ վերայ ծանրանու է պարտականուրիւն ՀԱՅ եԿԵՂԵՑՈՒՈՒ կանոններն ու կարգերը անխարա պահպաննել եւ՝ ի պահնանչիլ հարկին՝ խոնմուրեամբ, իմաստուրեամբ, բայց եւ՝ հետեւելով մեր Ս. Հարերին՝ ժիխուննեական ախուրեամբ ընթանալ:

Մաղրում ենք ԱՄԵՆԱԿԱՄՊՈՂԻՆ պարզեւել ԶԵԶ հոգի իմաստուրեան եւ խոնմուրեան, հօգի հանձնարոյ եւ արփուրեան, որ անդասապար մնաք ԱՍՏՈՒՌՈՑ, ԶԵՐ խղճի եւ ԱԶԴԻ ու ԵԿԵՂԵՑԻՈՈՑ առաջ:

Ողջունում էմ նաեւ ԶԵԶ հայ եկեղեցու սրբազն ԱՄԱՁՆՈՐԴԻՆԵՐԻՆ, որ զույի էի եկեղեցու եւ Տեսուշ ժողովրդեան եւ՝ Տիրաւանդ պառուէրի համաձամ' պարտաւոր էի մասնաւ առնել եւ ապա ուսուցանելոյ՝ արգառուրեան եւ հումարուրեան ուղիով ընթանալ, օրինակ հանդիսանալով վիճակների սրբազնութիւնուրեամբ, իմաստուրեամբ, բայց եւ՝ հետեւելով մեր Ս. Հարերին՝ ժիխուննեական ախուրեամբ ընթանալ:

Արքուն հօկողուրիւն ունեցել եկեղեցների վերայ, որ ԱՍՏՈՒՌՈՑ տունը վայերուչ է բարեկարգ վիճակի մէջ լինի եւ այնեղ հնչեցրէ հաւատացեամերի ականչին ՓՐԿՈՉի կենասու և կենարա խօսքի իմիքրառուրիւն եւ ի դասիքարակուրիւն: ՍԻՒՐԻՌՐ սրբազն ԱԹԱՉՆՈՐԴԻՆԵՐ, հաղոքարայ եւ հոգածամբոյ բնաւուրեան եւ կիր վարեցուրեամբ կաղեցէք ՄԵՐ տարագիր ժողովրդի սիրը ԶԵԶ հետ, սիրով վասեցէք ու աղիկապեցէք Ս. ԷՌՄԻԱՆՆին եւ մեր ՀԱՅՐԵՆԻՇին՝ ԽՈՐՃԻՄԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ հայրենի լոււրացանների հետ ի մսիքարուրիւն եւ ի օֆնուրիւն նոցա: Ցուրդունցէք ԶԵՐ հօտը կու-

սակցական պայմաներից հեռու կենալ, սոյնակա նաև բժնամական ելոյթներից ու արարքներից՝ մեր ԱՄԲՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ և ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ և նորա հարազատ ու հաւատարի ԿԱՌԱՎԱՐՈՂԻԹԵԱՆ հանգեղութեան հանգեղութեան հանգեղութեան Այլ որ կարեւուրացնո՞ւն է՝ ըստ ՍԻՒՑԱՄԱՆԻ անձնադիր հովիր եղեկ ԶԵՐ հօսի, որ ԶԵՐ ձայնն լսեն եւ ԶԵԶ նետեն, որպեսզի յափօտակի զայլերն անկարու լինեն փախցել նոց ԶԵՐ փարախից:

Ոլոշոնս նաեւ ԶԵԶ ՀԱՅ Փողովրդի Ենրկայացուցիչներիդ՝ Թեմական Պատգամառութեական մեջ ՀՈՂՈՎՐԴԻ անշամեներիդ եւ այլ ազգային-եկեղեցական ՎԱՐՉՈՂԻԹԻՆՆԵՐԻԴ, դուք կոչուած էք ազգային-եկեղեցական գործերը դիեմավութելու՝ հետամուռ լինելու, որ հայ մարգը՝ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ պալազա բառակացին եւ հայ կինը՝ հայ մատան սերնդի անմիջական գասահարակիշը՝ գիտենան եւ սիրեն իրենց մայրենի լցուն, հայրենի պամուրինն ու գրականուրիները. նաև աչեն իրենց փառապան նախնիներին, տեսնեն նոց ներուական ու անձնուեր պահանց անկախութեան, ազգի գոյութեան համար եւ յանուն ՔՐԻՍՏՈՆԷԿՈՂԻԹԵԱՆ վեհ զաղագաների: Սոյնպէս նաև նոց կուլուրական եւ կրթական նուանումները՝ գիտութեան եւ մանաւանդ զեղարուեսի ապարակեաւմ, որպէսզի՝ օտար երկնքի առկ, զօրեղ կուլուրայի ազգեցութեան ենրակայ՝ պահպանն իրենց ազգային ինենադասկանուրինը եւ անձոյլ մեան:

ՀԱՅՐԱԿԱՆ ողջոնս եւ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ Օրենուրինս նաև ԶԵԶ ՀԱՅԱՆԱՅՔ, ԱՍՏՈՒԾՈՅ Տանարի պատօնեայք, դուք իք ՏԻՐՈՂ հօսի անմիջական հովիր. ԶԵԶ ևն դիմում եկեղեցական սրազան նորուուրգեների եւ ծեսերի կատարման համար. ԶԵԶ ևն հաւատում իրենց սրբ զարթիները. ԶԵՐ առաջ ևն յար անում իրենց բարոյական եւ Յիւրական կարիքները. ԴՈՒՇՔ էք, որ անարգի երլումուտք ունեք ԶԵՐ ծիսերի տները: Աւստի յուզորում եմ ԶԵԶ սիրով եւ անբերի կատարել ԶԵՐ պատահանուրիները, որ սահմանել են եկեղեցեաւի, երազարակային բարողուրեամբ կենդանի պահեցէք հօսիդ հաւատը եւ տամադեցէք բարեպատական եւ ասուածահանոյ գործերի:

ԵՒՍՈՒՐԱՊԱԼԱՆԻՆ ողջոնս եւ՝ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ Օրենուրինս նաև ԶԵԶ ԱԶԳԱՆԱՅՔԻ ԲԱՐԵԲՐԱՄՆԵՐԻԴ եւ՝ Պարեղործական ու ասուածահանոյ հաստատութեանց կենսակարգներին եւ՝ թիւ կենցեցի եւ փառք տուք աշխարհի բարիքների առասաւենն ՎԱՐԴԵՒՍՈՒՐԻՆ եւ՝ ԶԵՐ դրամը, որ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ազակցութեամբ եւ ԶԵՐ քրենան աշխատանքի տնորնի էք վաստակիլ, զոր դրէք ոչ միայն անհատական վայելիքի, այլ առաւելապէս ազգի պատուի եւ փառքի բարձրացման եւ նորա մօակոյրի զարգացման, ինչպէս նաև նորա տնեսական կամակի բարեկաման համար:

Ազգի մեծուրինը նորա սեղծագործող ոգու եւ այդ ոգու սեղծած արգասիթների արժանաւորութեանը մէջ է կայանում: Հայ ազգը անցեալու սեղծագործել է եւ իւր սեղծագործութեան յուածանեները կազմում են այսօր ՀԱՅՈՂԻԹԵԱՆ փառն ու պատիր եւ նորա բարոյական արժեն՝ օտար կուլուրական ազգերի առաջ՝ Նոյնը պահաճռաւմ են նաև ներկայից, որի սեղծագործողը՝ հայ հանճարը պիտի լինի, իսկ գործի մարմնացնողը՝ հայ մեկնասար:

Բարեգործութիւնը մարդկային կեանեաւմ մեծ դեր է խաղացել, մանաւանդ փոքր ազգերի եւ յափառէ մեր կեանեաւմ, որ աշխարհից ամեն կողը յացք ու ցրի ընկած ՀԱՅՈՂԻԹԵԱՆ բնելունե ունենենք՝ նիւրական եւ հոգեւոր բազմաւսակ կարիքների ենրակայ եւ ազակցութեան կարօս: Ազգային մեծ բարեւարեներ, ԶԵՐ կատարելիք գիտակացական եւ նպատակայարմար բարեզործութիւնը ոչ միայն պիտի նպաստ՝ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ տնեսական կամ կարիքների հոգալով՝ ազգային փառքի լու պատուի բարձրացման ուղին հարբելու, ասուածահանոյ եւ կրօնական ասպարեգի բարեզործութեամբ՝ ազգապահանման եւ ազգային միութեան զորեն ապահովելու, այլ եւ ԶԵՐ նոր ձեռնարկները անհուն միփառութեան աղբյութ պիտի հանդիսանան նաև ԶԵԶ համար, կանգնելով երկրի վերայ անշնչելի յուշամաններ՝ ԶԵՐ համարին եղբայրների սիրը շահող եւ երկնեաւմ՝ ՏԻՐՈՂ զուրը տարծող:

Մէր գաղուրահայտւիմք, որ պատրաստում է ներգաղքի՝ դեպի օրեցօք վերելի

նամբով ընթացող ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ և ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ, մեծ պահպարփեան է կարօւաւ և անհամես կարիքի տուազ է կանգնած. Վերակենդանացող հնադարեան պատմական հաստատութիւնը՝ ՀԱՅ Ժողովրդի ՄՐԲՈՒԹԻՒՆ ՄՐՊՈՅԸ Ս. ԷՇՄԻԱՇԽՆԵԼ նիւրական հիմնական բազայի է կարօւաւ, որ իր ասորուայ եւ ապագայի կութուրական հաստատութիւնները՝ ՁԵՄՄԱՐԱՆԸ, ՏՊԱՐԱՆԸ, ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԸ, ԹԱՆԴԱՐԱՆԸ եւ այլ պահպանելու զարգացնել կարենայ, որոնք եղել են եւ են ԱԳԻ ապահով գոյուրեան հիմքերը եւ նորա փառն ու պատիւր:

ՀԱՅՐԱԿԱՆ ողջոյն եւ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ Օրինութիւն ՁԵՇ ՄԱՄՈՒՆԻ ներկայացուցիչների, հայ ժողովրդի երաժաւակային զամանականերին: Ձեր պարքն է միոս վասպանել հայ ժողովրդի հոգու մէջ այլ զաղափառեար, որոնք հիմքն են կազմում ազգային իննազմակցութեան եւ գորգացման. բայ այսմ՝ հարցով հայ եկեղեցու միասնականութեան, ազգային միուրեան, հայրեանափուրեան, մատեռափուրեան զորութեան գաղափառաները, որոնք հայ լիզուի եւ նորա անցեալ պատմութեան հնա՞միակ միջոցներն են հայ ժողովրդի անձով մենալու: Պարտականութիւն ունի հաեւ ՄԵՇ ներկայ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ և ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ իշխութեան, գեղարութեան, գրականութեան եւ տեխնիկայի վերեբր պատկերու, ոչի կենանի եւ ականատեսական վկաներ հանդիսացան ԱԳԻԱՅԻՆ-ԵԿԵՂԵՑՎԱԿԱՆ ժողովի պատգամառները: Սոյնակա նաեւ այսօրուայ ամեսեղ պարող հայ ժողովրդի հերոսական ողին նույնու եւ հաջախերու, որ այսինք փալուան արայատուցան ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ մեծ պատերազմում եւ որի Շնորհի, հայ ժողովրդի անցեալ փառական հիմնութեան վերայ նոր աղիւ գրուեցաւ: Փառք եւ պատիւ ապրան հերասներին եւ աստուածային օրինութիւն պատւով զիհուածներին, որոնք մարմնով մեռած, բայց նոզով կենդանի են, որոնց հերոսութեան անցաւակը լիւթեան կը մնայ մեր սրեւրուս:

ՀԱՅՐԱԿԱՆ ողջոյն նաեւ ՁԵՇ հայ ՏԻԿԻՆՆԵԲՌ կենակի դիկավարը. միտքը չե միան, այլ եւ սիրու, եւ առաւել եւս սիրու: Բազմարի դարեւ սահմել անցել են, մարգու միտքը զարգացել է, եւ մարգու ստեղծագործող մէտքի եւ ածխատանակ ձեռքի Շնորհի: Արտաքին աշխարհը կատարեակուուել է, ոչի հնեւեանեով բազմատեան հիւրական բարիբնեան են ստեղծուել, բայց մարգու ինքը պատրշանիկ է մասցել: Խնչո՞ւ: որով հնեւել ՓՈՂԾԻ սիրու, սիրու եւ մարգասիրութեան ողին չի խօսում մարդկանց սրուս:

ՀԱՅ ՏԻԿԻՆՆԵԲՌ եւ ՕՐԻՈՐԴՆԵԲՌ, գու՞ո՞ ու ասուածային զեռագոյն մենահմեմ եւ արժանացի եւ սիրոյ ու մարգասիրութեան հանցը ու եներա զամանակունեավ օծուել, հանդիւ եկել ՁԵՇ հոգու այդ բանեամեթ զանձով, որպակի մետք նարուս մարդը դառնայ նաեւ առաջ հարուս եւ մարդկային կենակ իշխանի գուռեայ:

Քորոյ դասակարգներից յեսոյ ՁԵՇ և վասնում, իմ սիրելի ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ, ՀԱՅՐԱԿԱՆ ողջոյն եւ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ Օրինութիւն սեսուելով ՄԵՇ: Անցան պատմական տառապալից օւերդ, զախու են ուրախութեան եւ միսիրարութեան օւեր՝ — Միքէ միսիրարական չէ, որ դարեւի յոյսեր այսոյ իրականացած եւ տեսնում ունիս սեպհական ՀԱՅՐԵՆԻՔ եւ հարազա ազգային ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ: Միքէ միսիրարական չէ, որ զարեւի բրացեում մատապէս աւերուող էնի հաղանեների եւ հարուս զիւղերի փոխարենն եւ անքնիան բանամարդ սախալիյող եղող եղբայրների փոխարեն աւերակներից ու մոխուցից յարութիւն: առնող էնի հաղանեն ու զիւղեր եւ տեսնում, օւեցօյ կուլտուրապէս յառաջդիմով եւ զագաբնակութեամբ անող, եւ կուլտուրապէս հաւասար մակարդակի վերայ կանցնած ՌՈՒՄ մեծ ազգի հաղանեների եւ զիւղերից: Միքէ միսիրարական չէ, որ օւեցօյ հայրենի երկրից վերանում է զիտուրեբիւն եւ անկուլտուրականութիւնը, անեւանում է յետանացութիւնը. եւ նարա փոխարենի բազաւուում է զիտուրեի եւ գեղարուեսը իր բոլոր հիւրեւով: Միքէ միսիրարական չէ, որ պատու ունենա անուանի զիսնականներ՝ անդամներ անունների հաւասար ծանօթ են եւ բազաւուական զիտական աշխարհին կամ արաշանակար զեղարուեսապէսներ, հաւասար ՌՈՒՄ զեղարուեսապէսներին:

Միքէ միսիրարական չէ, երբ տեսնում ես ազգի վարած հերօսական պայքարը՝ ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ժողովուրենների տարբառում ընկիանուր եւ իր սեպհական ՀԱՅՐԵՆԻՔի ա-

զատուրեան համար եւ բռնուրեան ու օտրկացման դիմ, որ աշխարհի հիացմունքն է յուր զում: Միքրէ միսիրարական չէ չափ մեր խաջ զաւակների ամեն որ հերոսացող նորանեան անունները, որոնք հարստացնում են եւ վախճանում մեր ազգի հնադարեան հերոսական պատմութիւնը եւ բարձր պահուու ՀԱՅ ծոլովդի պատիւը:

Միքրէ միսիրարական չէ տեսնել, որ ՄՈՒՄ ժողովդի նման մի հերոս ժողովուրդ եւ եւ ՄԻՌԻԹԵԱՆ նման մի հզօր եւ արգարազա ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ անձնութեարա կանգնած է և պատմական արգար զատը պատօպանելու:

Այս, միսիրարական է. եւ ՄԵՆՔ քէ՛ որպէս ՊԵՏ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ եւ քէ՛ որպէս Խ. ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՄՈՒՄԹԵԱՆ սոսկ խաղակացի, խորապէս միսիրարուած ենք եւ վատահօրեն յատարուում ենք քէ՛ միսիրարուած է նաև քէ՛ ՄԱՅՐ եւկրի եւ քէ՛ ՄԻՌԻԹԻՒ ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ:

Մազրենք ՓՐԿՉՈՒՆ, որ իր բազմաշարչար վկայի՛ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐՁԻ հրաւա-կերած ՄԱՅՐ ԱԹՈՒՌ Ս. ՔԶՄԻԱՄԵՒՆԵՐԸ Հայ մատերոս ժողովդի ՄՐԲՈՒԹԻՒՆ ՄՐԲՈՅԸ, անսասան պանք: Խնչպէս նաև ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈԹ, Ս. ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ եւ Կ. ՊՈՂՈՎ ԱԹՈՒ-ՆԵՐԸ, իրեւ հաւատոյ հասաւառուրեան կորողներ, որպէս հոգեւոր դաստիարակուրեան կեդրաններ եւ իբրեւ ազգապահպահման սիւներ:

Ազօրենք ՏԻՐՈՂԸ, որ այցելու եւ հովանաւոր ինքնի իր փառքիկ, բայց հաւատարիմ հօտին, նայ ժողովդին՝ եւ երա ազգային գիտակցութեամբ նոր զարքած հոգուու կինուու նակուրիւն եւ ստեղծագործող զօրութիւն պարզեւէ:

Ազօրենք ԲԱՐՁՐԵԱԼԻՆ, որ ի՞ն ամենազօր ԱԶԸ հովանի պանէ մեր նորածին ՀԱՅՐԵ-ՆԻՐԻ վերայ եւ նորա կեսներ յարանեւ ան:

Շնորհի եւ խաղաղութիւն եղիցի ընդ ԶԵԶ եւ ընդ ամենեսան. ամեն:

Խոյն Օրհնուրեան անդրանիկիցոնդակը
գրաեցա ապրիլ 1-ին 1946 թ.

Հայուական անդրանիկ ՌՅԼ.Ե.

Ս. ԷՀՄԻԱՆԻՆ:

ԿՈԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅԻՆ ՀԱՅՈՅ

ԳԵՂԱՐԳ. Զ.